

71 boektitels en 28 niet gespecificeerde boeken bij wijlen Annius Reenstra, secretaris Vijf deelen Zeedijken, medevroedschap, 7 november 1660

Op 7 november 1660 werd op de Zoutsloot NZ in het sterfhuis van de overleden Annius Reenstra (= Anne Piers Reen) secretaris van de Vijf delen Zeedijken en mede vroedschap van Harlingen¹ de boedelinventaris opgesteld, op verzoek van burgemeester Jan Knijff als geautoriseerde tutor en curator over de 12-jarige Pier Rheen, nagelaten weeskind van wijlen Harmannus Rheen, en sr Jelmer Schellinger man en voogd van Maria Reen², oomzeggere en erfgenamen van secretaris Rheenstra, de aangeving werd gedaan door de dienstmaagd Trijntje Lucas.

Prenten en schilderijen

In de voorkamer hingen vier kleine schilderijen, twee prenten en een spiegel.

In het voorhuis hing een grote kaart van Brazilië, vier prenten, twee schilderijen en een uurwerkje. Annius Reenstra had een aantal schilderijen in huis waarvan de boedelbeschrijver de titels of de onderwerpen gaf: een groot stilleven of Vanitas, een herder met herderin, twee schooltjes, één grote en twee kleine strandjes, een maaltijd met naakten, een portret van een oude vrouw, een stukje van Troje, een grote zwaan, twee portretten van de vader en moeder van de erfgenamen (de ouders van Annius Reenstra en Harmannus Reen³), "Salomons affval[ligheid], een Susanna zonder lijst.

Boeken

In het tweede opkamertje bevonden zich de boeken. Naast een oude bijbel, een Nieuw Testament in Latijn en Grieks, theologische werken, boeken in het Latijn, Griekse en Latijnse woordenboeken, waren er onder andere een preek van de Harlinger gereformeerde predikant Wessel Acronius bij de inwijding van de Westerkerk op 13 november 1650 en in 1651 in Harlingen gedrukt door Jan Hessels Schouwenburgh en Willem Symonsz Boogaert; drie boeken van de Spaanse dolende ridderroman *Amadis van Gallië*⁴; *De Spaanse dromen* en *De Holbollige Buskon* beide geschreven door de Spaanse auteur Francisco Gómez de Quevedo y Villegas (1580-1645); en de rijk geïllustreerde *Cosmographia Universalis* van Sebastian Münster. *De dolingen van Ulysses* bezat Reenstra zowel in proza als op rijm. In de keuken werden o.a. aangetroffen *Der Mooren wonderheden* (1658) en de *Nieuwe Atlas* van Johannes Janssonius (1645) of Gerard Mercator (1647).

Muziekinstrument

Naast schilderijen en boeken bezat Annius Reenstra ook een muziekinstrument, een 'clavecimbal' (klavecimbel).

Pruiken

Annius Reenstra was een pruikdrager: in een geschilderde vurenhouten kast lagen onder andere drie pruiken met een blauw papieren doos.

Overzicht van het boekbezit

(fol 399v) *in folio*:

Een olde bijbel

Cosmographia universalis Munsteri⁵

Historien Sleidani⁶

Titij Lijvij [Titius Livius] Roomze historien⁷

Vojagie van Jan Huigen van Lijnschoten na Indien⁸

een boek in clein foliant, in hoogduits beschreven genaamt Das anther theil des alten Testaments

Institutiones imperiales Latini⁹

E. Herkmans Zeevaarts Loff ses boeken¹⁰

Udalrici Zasij Institutionum de actionibu enarratio

(fol 400r) *In quarto*:

3 boeken van Amadis van Gaule¹¹

Epithetorum Joannis Ravisij¹²
Bijbels Tresoor door Christoffel van Zichem¹³
Praxeos civilis Merulae¹⁴
Decisien Sande neerduijts¹⁵
Bijbel in clein quarto
Plinij van de gedierten [= Plinius Van de dieren]¹⁶
Catholike sermoon predikation
Christelijke waarsegger door P. Joannis Davids
Willem Litgouws 19 jarige landreize door Europa, Asia en Afrika¹⁷
Sermones dromis etc.
Statuten ende Ordonnantien van Frieslandt
Chyurgia van mr. Scheelhans¹⁸
Europische Mercurius
(fol 400v)
Kerkwijenge Acronij¹⁹
19 slechte platte boekjes in papieren omslag gebonden
In octavo:
Koninklijke Treurtoneel²⁰
d' Onvergelijkelijke Ariane²¹
Toneel der wereldse veranderingen²²
Ars notariatus Neerduijts²³
2 Griekse en Latijnse Dictionariums
Prosodia H. Smetij²⁴
Dicitionarium tetraglotton²⁵
Nieuw Testament in Latijn en Grieks
C. Plinij Secundae naturalis²⁶
Metamorphosis Ovidij Duijts²⁷
(fol 401r)
Opera publ. Virgilij²⁸
Coloquia Erasmi Roterodami [Erasmus]²⁹
Het leven en de dood van O. Cromwel³⁰
Tractaat Civiël van B. van Zutphen³¹
Petri Baards Deugdenschap³²
De doling van Ulijsses door Homeer [= Homerus] in prose³³
Adagiorum Chijliades tres per Joan. Sertorium³⁴
Parnassus poëticus per Joan. Bucleri
Comediae Terentij³⁵
Boeken der belijdenissen van S. Augustijn³⁶
24 boeken van de doling Ulysses op rijm³⁷
Waarachtige Beschrijvinge Polidori Virgilij³⁸
Beraad van 't Gelooff Thomas Sailij³⁹
(fol 401v)
Caarl Vermanders [Karel van Mander] eerste twaleff boeken Homeri⁴⁰
8e deel der Tragedische Historien⁴¹
De stemme Johannes des Doopers door Johan Fergerson [niet in STCN]⁴²
Instiutionis graciae Cleinardi⁴³
noch een dito
Rodolphi Snellij commentarij⁴⁴
1 pzalmbboek op noten
Paracelsi Chyryrgiae (minor)⁴⁵
Johannes Rivij⁴⁶ athendriensis de Rhetoricae etc.
De 12 boeken van Aneides⁴⁷

Jok en Ernst⁴⁸ [Jan de Brune de jonge (1616-1649)]

Ordonnantie van Friesland

Dictierae proverbialia etc.

(fol 402r)

Spaanse dromen⁴⁹

De holbollige Buskon⁵⁰

Cort begrijp H. a Schingen⁵¹

noch 28 boeken van weinich importantie.

In de keuken bevond zich nog een aantal boeken:

(fol 404r) Reise van de heer Boulaije le Gouz in quarto⁵²

(fol 404v) *Octavo en 10o:*

Verscheiden lessen Petri Messiae⁵³

2 deelen van de Tragedise Historien⁵⁴

Historie van de Tartarschen oorlog M. Martinij⁵⁵

Der Mooren wonderheden⁵⁶

Philips de Commines Historien⁵⁷

Nieuwen Atlas⁵⁸

(fol 406v) Schilderijen:

Een groot stilleven off fanitas [= Vanitas]

een harder met een harderin [= een herder met een herderin]

2 schooltjes

1 grote en 2 kleinen strandjes

1 maaltijt met naakten

een oud vrouwen conterfeitzel

1 stukkie van Trojen [geen schilderij van kunstschilder Rombout van Troyen (geb. ca. 1605-overl Amsterdam 1655/56), maar waarschijnlijk een afbeelding van De val van Troje, of Aeneas die zijn vader Anchises op zijn rug wegdraagt van een brandend Troje. In bijna geen enkele 17de-eeuwse Harlinger boedelinventaris wordt de naam van een kunstschilder genoemd. Piet Bakker telde drie toeschrijvingen in twee Harlinger inventarissen (Piet Bakker, *De Friese schilderkunst in de Gouden Eeuw*, Zwolle : Waanders, 2008, p. 114]

een grote Swaan

(fol 407r) twe conterfeitsels van der erffgenamen vader en moeder

Salomons affval [= afvalligheid. Salomo's afvalligheid: hij negeerde Gods gebod door honderden vrouwen te nemen, van wie er velen buitenlandse goden aanbaden. Geleidelijk brachten zijn vrouwen hem ertoe afgoeden te gaan aanbidden. Zie: 1 Koningen hoofdstuk 1 tot 11 en 2 Kronieken]

Een Sussana sonder list

Een spiegel met een brede list

een dito met een smalle lijst

(fol 409v) Goudt gemund en ongemund:

een gouden leeuw, twee stukjes goud yder ontrent 5 1/2 gls waardigh, noch vijff kleine stukjes goud ongeveerlijsks waardig 15 a 16 gls.

Een gouden signet met roode agaatsteen daarin gesneeden A. Reenstra wapen.

noch een gouden signet met een agaatsteen daarin een wapen gesneden en geamaljeert

Enige stukken silvergeld toebehoorende Pier Reen; so volgen:

een rijxdaler aan d' eene kant gemunt met Coninck Carolus van Sweden, en aan de andere kant met Hebreeuse letteren.

1/4 part van een Prinse daaler, een oude rijxoord geslagen 1549.

een Franse cleine quart d' escu.

een oude rijxoord met een wildeman gemunt 1572.

twee onbekende stukjes vargel. munt ontrent waardigh 6 a 8 stuivers.

Noch een oud onbekend stukje waardich 5 str.
een clein stukje waardich ontrent 3 stuivers gemunt 1529.
noch twee cleine stukjes het eene met letters, en ander met een croontie boven een M.
twee oude dubbelde stuivers: noch 2 oude stuivers.
Ende noch een slegt goudt met een gat op d' eene kandt uitgebeeld St Stephanis
Aan vastigheden had Annius Reenstra bezeten:

(fol 411v) Vaste Goederen:

De huisinge daaruit de Secretaris Reenstra is verstorven, mette hovinge daarachter, staande ende gelegen aan den Noordkand van de Soutsloot.
Een huis cum annexis staande aan de Noordkand van d'Oude Haven hebbende Heiltje Pieters ten Oosten ende Harmen Greetinga ten Westen.
Een schuier ofte peerdestall staande in de Carremansstraat hebbende de hovinge vooren gemeld ten Oosten, de voorschreven straat ten Noorden.
Een camer op de Liemendijk
Vide folio 463 (Vervolg op fol 463v) (scan 204_00459)
Vervolgh van Annius Rheenstra Inventaris:
[marge: Siet voorwaarts folio 411 verso]
Een clein hoffke off tuintje bij Yde Auckes in huur gebruikt werdende, staande ende geleeegen aan de Noord Sijde van de [niet ingevuld] hebbende Jacob Aarts ten westen.
Twee camers staande aan de stadsvesten.
Twee camers staande Oosten van de hopman Kijlls hovinghe.
Noch een camer staande achter de Grootte Kerk, aan de vesten.
Noch een caamer staande aan de noordkandt van de Droogstraat bij Willem pottebakkers werk.
Dardehalve goltguldens aan Grondpachten.

-----
¹ Annius Reenstra (Rheenstra) bestuursfuncties in het stadsbestuur Harlingen: 1651-1653 vroedsman; 1654 gezworen gemeensman; 1654 vroedsman; 1655-1656 gezworen gemeensman: 1656-1660 (overleden) vroedsman.

² Jelmer Everts Schellinger, afkomstig uit Amsterdam, thans is garnizoen te Bolsward, ondertrouwt voor Gerecht te Bolsward 26-12-1657 Maria Rheen, wonende te Harlingen; Bruidegom Jelmer Everts Schellinger, wonende te Amsterdam, in garnizoen te Bolsward, bruid Marya Rheen wonende te Harlingen, derde proclamatie Trouwregister Hervormde gemeente Bolsward 10-01-1658; Jelmer Everts Schellinger, wonende te Amsterdam, soldaat, in Bolsward, attestatie van Harlingen en Bolsward, trouwt voor het Gerecht Harlingen 17-01-1658 Maria Reen, wonende te Harlingen. Kind uit dit huwelijk: Catryna, ged Herv. gem. Grote Kerk Harlingen 23-01-1661, vader Jelmer Everts Schellinger, moeder Marya Reen.

Tresoar, toegang 13-16, Nedergerecht Harlingen, Autorisatieboeken, invnr 113, aktrenr 268, aktedatum 29-10-1660:

Pierius Reen oud 12 jaar weeskind,
Jan Knyff burgemeester curator, curator over personen en goederen
Maria Reen requirant, zuster van Pierius
Gehuwd met Jelmer Schellinger requirant, zwager van Pierius.

Jelmer Schellinger koopt Rozengracht 38, 8 maart 1661, Proclamatieboeken, Nedergerecht Harlingen, invnr 238, fol 127v: Sr. Jelmer Everts Schellinger ende Maria van Rheen echteluiden burgers binnen Harlingen begere bode en consent over t recht ende transpoort van sekere gecoste eigendom en recht van donatie van seker landt tusschen de stads veste ende de kamers in de Wasbleecq alhier gelegen, item het recht, ende consent van de vijver rede gedempt ende den vercroper uit crachte van sekere acte van den 2e May 1656 den vercooper toegestanden, enden deur de gemene brouwers binnen Harlingen respectivelijke aen welgemelte vercooper opgedragen met servituten en conditien ten geseide acten daertoe specterende geinsereert, voorts met bomen, plantage, prieel, tafel, bancken en andersins in voegen het is staende, so nochtans dat de vercooper als eigen aen sich reserreert d'eigendom van de tuininge ten suiden en oosten van de camers in de Wasbleecq staende rede afgesteckt en betuint ende met conditien nochtans dat de suidwester camer namentlijk de

suidwester hoeck camer hun licht mogen scheppen over de viver off de grachten met dichte glase sonder opslagen vensters dan sulllen de camers in tegendeel, geen waterlosinge op ofte in voorschreven hovinge mogen hebgen doch alleenlijck maer oisdruppen (fol 128r) sal mede de vercoper aen de Diaconen hebben te betalen sekere beloofde veertig caroliguldens ten reguarde de gecoste vrijheit omdat geseide Diaconen geen camers bij noorden van dese hovinge ofte bij westen van de Lange Lijnbaen sullen mogen bouwen is vorders geclausuleert so de Magistraat in toecomende enige recht tot insettinge van de staketting aenlangende de stads veste mochten maken sullen de copers dien te neffens tegens den vercoper geen actie hebben te pretenderen so vant ene als t ander doch alles vrij van grontpacht voorts actien servituten en gerechtigeden in voegen het den vercoper is eigen gecost van de olde burgemeester Bartel Kleisen Lanting voor de somma van twaleff hondert caroliguldens vrij en gereed geld breder den coopbrieff daer aff sijnde.[marge fol 127v: De Magistraat der stede Harlingen protesteert dat dese proclamatie de stad sal weezen ontschadelijk: als beholdende 't recht omme in toekomende de proclamant t ordonneren, de stakettinge van de stads vesten aff te zetten: ende t gene widers de stad mach competeren Onder welke praestatie, ende voorbehouden vervolgens t Landschap Frieslandt, de stad ende een ider zijn gerechtigheit wordt den proclamant 't geproclameerde toegewezen informa. Actum in judicio den 8e Martii 1662.]

³ Pier Annes Reen (overl na 1612) getrouwd met Aaltje Gerrits Pheltens, afk uit Harlingen. Uit dit huwelijk: 1. Anne Piers Reen [= Annius Reenstra], overl 1660 (Anne Piers Reen ordonnantie ter saecke van expensen ende vuyt reparatien aende sijlen tot Harlingen die somma van 52 gulden 13 stuivers, Register betalingsordonnanties ontvanger generaal kloostergoederen, archiefnr 5, invnr 2670, blad 89, aktenr 46, aktedatum 1627); 2. Harmen Reen is in 1637 compagnies-schrijver te Harlingen, overl 29 juli 1652 ca. 48 jaar, grafschrift (Verzameling Hessel de Walle, archiefnr 0001, aktenr 2382). Hij gaat in ondertrouw Harlingen 17 december 1637, en op 2 december 1637 te Leeuwarden, trouwt te Leeuwarden 31 december 1637 Rixt Willems, afk uit Leeuwarden in 1637, overl na 1655. Rixt is later getrouwd Leeuwarden 12 oktober 1655 met Jacobus Jouwersma, afk uit Leeuwarden. Uit het huwelijk van Harmen Reen en Rixt Willems: 1. Pier Reen, ged Harlingen 28 mei 1648, als student uit Harlingen te Franeker ingeschreven op 29 oktober 1667, dr Pierius Rheen was in 1674 advocaat bij het Hof van Friesland. Hypotheekboek Leeuwarden dd 20 mei 1700: Margareta Gellius en dr Pierius Rheen echtelieden binnen Leeuwarden. Pier ging in ondertrouw Leeuwarden 27 maart 1674 met Grietje Gellius. 2. Maria Reen x Jurjen Everts Schellinger. Bron: <http://www.simonwierstra.nl/RHEEN.htm> Genealogie van de families Rheen (ook Reen, Reenstra) tot omstreeks 1700.

⁴ Het verhaal, geschreven door Garcí Rodríguez de Montalvo (1e druk 1508) begint met de verboden liefdesgeschiedenis van Koning Perión van Gallië en Elisena van Engeland, die resulteert in de geheime geboorte van Amadis. Achtergelaten bij zijn geboorte, wordt de vondeling opgevoed door de ridder Gandales in Schotland. Als hij is opgegroeid, gaat op onderzoek naar zijn afkomst en in zijn zoektocht maakt hij de meest fantastische avonturen mee. Amadis van Gallië zou later bekend worden als de grote idool van Don Quichot.

⁵ Sebastian Münster (1488-1522), *Cosmographia universalis*, 1544. De vroegste Duitstalige beschrijving van de wereld. Ongeveer 40 drukken verschenen tussen 1544 en 1628. *Cosmographia* bevatte de nieuwste kaarten en afbeeldingen van vele beroemde steden, portretten van koningen en prinses, kostuums, gewoonten, flora en fauna, monsters, wonderen en een encyclopedische hoeveelheid details over de bekende en onbekende wereld.

⁶ Johannes Sleidanus (1506-1556), *Kort verhael ende begriip van de gheleel historie van den hoogh-beroemden en vermaerden Fransoyschen Histori-schrijver Frossart, uyt de Fransoysche Tale eerst bij-een-ghetrocken int Latijn door Iohannem Sleidanum. Ende nu kortelijck in onse Nederdutsche Spraecke overghesetelt door Ad. V.N.A. Met een tafel van de merckelijckste historien, seer nu ende profytelijck voor den aendachtighen leser.* - Amsterdam : Broer Jansz, 1628, in folio.

⁷ Titus Livius (59 v.Chr.-17 n.Chr.), *De Romeynsche historien ende geschiedenissen.* - Leiden : 1585, in folio (vermeerderde drukken 1597, 1614, 1635, 1645, 1650).

⁸ Jan Huygen van Linschoten (Haarlem ca 1563 – Enkhuizen 8 februari 1611): Nederlands koopman en ontdekkingsreiziger naar Azië, heeft meerdere boeken geschreven: *Itinerario, voyage ofte schipvaart, van Ian Huygen van Linschoten naer de Oost ofte Portugaels Indien, inhoudende een corte beschrijvinghe der selver landen ende zeecusten...* (Amsterdam, 1595-96); *Reys-Gheschrift van de navigatien der Portugaloyers in Orienten...* (Amsterdam, 1595); *Beschrijvinge vande gantsche custe van Guinea...* (Amsterdam, 1596); *Voyagie, ofte schip-vaert, van Ian Huyghen van Linschoten, van by Noorden om langes Noorvvegen de Noortcape, Laplant, Vinlant, Ruslandt, de VVite Zee, de custen van candenoës, Svvetenoës, Pitzora...* (1601).⁸ Christianus Schotanus, *Beschrijvinge van de Heerlijckheydt van Frieslandt* (1665).

⁹ Geen folio-formaat gevonden voor deze titel, wel kwarto en duodecimo-formaten: [Justinianus I keizer van het Byzantijnse Rijk (482-565)], *Institutiones imperiales. Een gherechtich oorspronck der keyserlijcke rechten,*

vert. in de Duytsche tale [= Nederlands] door Thomas Murner (1475-1537). - 's Graven-haghe : Hillebrant Jacobsz van Wouw, 1620, in kwarto.

¹⁰ Elias Herckmans (ca. 1596-1644), *Der Zeevaert Lof handelende vande gedenckwaerdighste zeevaerden in VI boecken beschreven*. - Amsterdam : Jacob Pieters Wachter, 1634, in folio. Eén van de zeventien illustraties hierin is van de hand van Rembrandt van Rijn.

¹¹ *Amadis van Gaule*, bestaande uit 21 boeken. *Het eerste boeck vanden vromen ende doorluchtighen ridder Amadis sone vanden Coninck Perion van Gaule ende vande Coningnne Elizene*, vert in Nederlands, 1598, in kwarto. De eerste Franse vertaling verscheen in Parijs 1540.

¹² Joannes Raviusius Textor (Jean Tixier Seigneur de Ravisi (-1524)), *Epitome epithetorum*, bewerkt door Hadrianus Junius (1511-1575). - Lugd. Batavorum : ex off Plantiniana apud F. Raphelengium, 1590, in 16o.

¹³ *Bibels tresoor, ofte Der zielen Ivsthof*, met gravures van Christoffel van Sichem de Jonge (1581-1658). - Amsterdam : Pieter Jacobsz Paets, 1646, in kwarto.

¹⁴ Paulus Merula, *Synopsis praxeos civilis, Maniere van procederen in dese provincien, Holland, Zeelandt ende West-Vrieslandt belangende civile saken : ghetrouwelijck ende met neersticheyt by een vergadert uyt alle ordinancien, privilegien, instructien, missiven, acten, apostillen [et]c. tot dien eynde inde hondert Jaren herwaerts by de Hooge Overicheyt of van wegen der selver uytghegheven : alles met de civile ende canonijcke rechten, mitsgaders der rechts-gheleerden soo nieuwe als oude meeningen bevestiget*. - 's Graven-haghe : bij de weduwe ende erfgenamen van wijlen Hillebrant Jacobssz van Wouw, ordinaris druckers vande Ed. Mo. Heeren Staten ..., 1631.

¹⁵ Johan van den Sande (1568-1638), *Decisiones Frisicae sive Rerum in suprema Frisiorum curia judicatarum, libri V*. - 3de herziene vermeerderde druk. - Leovardiae : typ. Gysbert Sibonis (Gysbert Sybes), 1656, in kwarto

¹⁶ C. Plinius, *Beschrijving der dieren*. In 1644 verschijnt in Amsterdam een bewerking door Tobias van Domselaer (1611-1685) van Plinius' beschrijving der dieren: C. Plinius Secundus (Maior), *Des wijdt-vermaerden Natuer-kondighers vier Boecken*, "T.V.D." (Tobias van Domselaer). - Amsterdam, 1644.

¹⁷ Willem Lithgouw, *Negentienjarige lant-reyse [begonnen in 1609] uyt Schotlant naer de vermaerde koninckrycken Europa, Asia en de Africa*, vert. uit het Engels. - Amsterdam, 1652, in kwarto.

¹⁸ Scheel-Hans [= Hans van Gersdorff / van Gersdorff], *Chirurgia ofte veldt-bock van den beroemden M. Scheel-Hans*, ghetrouwelijck overghesedt uyt den Hoogduytsche in onse Nederlantsche tale door Jan Pauwelszoon Phrisius. - Amsterdam : J.E. Cloppenburg, 1622.

¹⁹ Vesselus Acronius (Wessel Acronius (ca. 1595-1656)), *Kerck-wynghe dat is, d'Eerste predicatie, gedaen in de Nieuwe Kercke tot Harlingen [...] den XIII. novemb. 1650*. - Harlingen : gedrukt bij Jan Hessels Schouwenburgh en Willem Symonsz Boogaert, 1651, in kwarto. Wessel Acronius werd 17 Juni 1612 te Franeker als litt. stud. ingeschreven, doch verwisselde de letteren met de theologie. Hij werd in 1618 als candidaat beroepen te Warns en Scharl, waar hij predikant was tot 21 Mei 1624. Van daar vertrok hij naar Exmorra en Allingawier, waar hij werkzaam was tot 16 Juli 1632, toen hij deze gemeente verwisselde met Harlingen, waar hij gebleven is tot zijn dood in 1656. 13 Nov. 1650 wijdde hij aldaar de Westerkerk in, met een leerrede over Jesaja 2:3 'Ende vele volken zullen henen gaen ende zeggen.' In 1652 werd deze leerrede te Harlingen gedrukt. Zie: Naamlijst der Predikanten in Friesland Leeuw. 1888, I, 187, 306, II, 415. Boekzaal 1730 II, 509, 510. Wumkes in: *Nieuw Nederlandsch biografisch woordenboek*, deel 5 (1921).

²⁰ Lambert van den Bos (1620-1698), *Het konincklyck treurtoonnel, ofte Op- en onder-gangh der keyseren, koningen en vorsten* : dl 1. - Amsterdam : voor Jan Jacobsz Schipper (colofon: gedrukt door Gillis Joosten Saeghman), 1659, in octavo.

²¹ Jan Jacobsz Schipper (1639-1670), *Onvergelijkelijke Ariane, of Verloste kuysheyt uyt Romen*. - Amsterdam: Jan Jacobsz Schipper, 1646, in octavo. (Poëzie, drama). D' onvergelijkelijke Ariane, Waer in zoo zedige, hoogheachte, en gedenkwaardige Liefde gezien wort, als zich ooyt in't leven van de minplegende der wijde weerelt vertoonde door J. Desmarets de Saint Sorlin. De oorspronkelijke uitgaaf uit 1632 werd in 1641 door J.J. Schipper vertaald en verscheen bij J. Lescaille te Amsterdam. Herdrukken volgden in 1646, 1661 en 1714. In plaats van aan wereldse verdorvenheden is deze avonturen-roman die speelt in Rome ten tijde van Nero gewijd aan de standvastige liefde, 'die hemel nocte aerde ontziet, die zich door tegenspoeden versterkt, en door't verderf des geheele wereldds niet kan verwaggelen'. Maar die ook 'de levende luyster van d'oogen veegt... en de gezondheid naer zich sleept' en die 'om de eer van't wel beminnen te doen verkrijgen... die van bemind te worden verliezen doet'. In de inleiding stelt de auteur nadrukkelijk dat zijn werk niet is bedoeld als verdediging van de opvatting dat trouw in de liefde het enige juiste is; 'de verandering is somtijds een sterker, en moediger deucht, dan de standvastigheyt zelf'. Hij definieert de 'onbeweegbre' liefde als liefde geleid door de rede, en ongestadigheid als liefde geleid door schoonheid: 'een kleine aanlokkentheyd overvalt de oogen, en beneemt haer de kennis van veel gebreken'. Het beste is te kiezen wat bij je aard past. Dan volgen 592 bladzijden met de geschiedenis van Ariane en haar geliefde Melinte. Uiteengedreven en op de vlucht voor de

moordlustige keizer Nero houdt hun liefde stand, ondanks veel verleidingen, vechtpartijen, bloot en andere vaak bizarre beproevingen. Vooral de 'uitnemende schoonheyf' van Ariane is voor veel heren aanleiding om haar standvastigheid desnoods met weinig kiese methoden te willen breken. Zo daalt Marcellinus vermomd als een god van boven af in een tempel waar juist Ariane - wier schoonheid als van een Diane uitvoerig is beschreven - een heilig bad neemt. Maar zelfs door goden laat zij zich niet verleiden. Vooral vrouwen schijnen het lezerspubliek van dit soort romans te hebben uitgemaakt.. Zij konden er, als min of meer noodgedwongen aanhangers van trouw en standvastigheid, bevestiging van hun opvattingen in vinden. In Arianes geval wordt de trouw beloond met een prachtig huwelijk, een landgoed in Thessalië en veel geluk. Bron: Truusje Goedings, "Deurslepe vryers en beminnyke meysjes". De 'vrijerijboeken' en 'pareltjes' van Simon Eikelenberg (1663-1738), II, in: [tijdschrift] De boekenwereld. Jaargang 2 (1985-1986), p, 84-85.

²² Toonneel der wereltsche veranderingen door deftige, ware, en vermakelijke geschiedenissen afgebeeldt, daer in, onder hooge en lage staten van menschen, zuivere liefden, schrikkelijke veinzingen, spitze vonden, bevallijke antwoorden, wrede moorden, verwoede wraken, rechtvaardige straffen, en ontellijke sporeloze hertstochten spelen. Uyt verscheyde schryvers. : dl 1, vert. door Jan Hendrik Glazemaker (ca. 1619-1682). - Amsterdam : gedrukt door Nicoales van Ravesteyn voor Jan van Hilten boeckverkoper in de Beurs-straet, 1645; dl 2. - Amsterdam, 1650, in octavo.

²³ [Jacques Thuys (werkz 1590)], *Ars notariatus dat is: Conste ende stijl van notarischap*. - [Brussel : Jan Mommaert, 1627], in octavo. OF: *Ars notariatus, dat is: Konste en stijl van notarischap: begrepen in theorijcke en practijcke*, herziene vermeerderde druk. - Utrecht : voor David van Hoogenhuysen (colofon: gedrukt door Lambert Roeck), 1645, in octavo.

²⁴ Henricus Smetius (1537-1612), *Prosodia in novam formam digesta*. - Amstelodami : apud Jodocus Janssonius, 1648, in octavo. (Latijnse taal en literatuur)

²⁵ *Dictionarium Tetraglotton* (Latijn-Grieks-Frans-Nederlands). - uitgegeven door Christoffel Plantijn (1520-1589), 1562, met onder meer uitvoerige Franse en Nederlandse synoniemen en omschrijvingen.

²⁶ Caius Plinius Secundus (23/24-79 na Chr.), *Des wijdt-vermaerden Natuer-kondighers vier boecken, handelende van de nature, vande menschen, vande viervoetige ende kruypende dieren, vande vogelen en kleyne beestjes, vande visschen, oesters, kreeften, etc. hier zijn by gevoeght de schriften van verscheyden andere oude authereuren de natuer der dieren aengaende*, vermeerderde druk. - Amsterdam : Joost Hartgers, 1644, in octavo. (Biologie) OF: Caius Plinius Secundus (23/24-79 na Chr.), *Naturalis historiae, Vijf boecken, handelende van de nature*, vermeerderde druk. - Leeuwarden : Gysbert Sybes, 1651, in octavo.

²⁷ Publius Ovidius Naso (43 v.Chr.-17.18), *Den metamorphosis ofte herscheppinge van Ovidius Naso, in onse Nederduijtsche tale overgeset ende met figuren verciert elck tot synder historien dienende, seer nut voor alle schilders, beeltsnijders, goutsmeden, ende liefhebbers der historien*. - Rotterdam : Pieter van Waesberg, [165X], in octavo.

²⁸ Publius Vergilius Maro (70 v.Chr.-19 v.Chr.), *Opera*, 1595, in octavo (herdr 1596, 1619,

²⁹ Desiderius Erasmus (1466/69-1536), *Colloquia* (dialogen, uitgegroeid van een eenvoudig leerboekje voor studenten Latijn tot een boek vol levenswijsheid. Het boek bevat tal van onderwerpen, zoals de studie van de schone letteren, de positie van de vrouw, de godsdienst, het probleem van oorlog en vrede. Het werk heeft vrij veel invloed gehad op het onderwijs in de 16de en 17de eeuw).

³⁰ Samuel Carrington, *Het verhael van het leven en de doot [...] Olivier Cromwel*, vert. uit het Engels door L.v.B. [= Lambert van den Bos (1620-1698)]. - Amsterdam : Jan van Doesbergh boekverkoper, 1659, in duodecimo.

³¹ Bernhard van Zutphen, *Tractaet civiel : inhoudende over de duysent questien, controversien ende decisien ; ghecolligeert uut verscheyde doctoren inde rechten ende uut de Latijnsche inde Neder-Duytsche tale overgheset ende ghestelt inde alphabetische ordre door Beernt van Zutphen ....* - Tot Utrecht : gedrukt voor Jan van Doorn, 1631. in kwarto.

³² [Thomas Murner (1475-1537)], *Deugden-spoor; in de on-deughden des werelts aff-gebeeldt*, vert. door P.S. [Petrus Sybrandtz] Baardt (ca. 1580-1645). - Leeuwarden : Hans Willemsz Coopman, 1645, in octavo. (Emblemata)

³³ Homerus (ca. 800 v.Chr.), *Deerste twaelf boecken Odyseeae, dat is de dolvinghe van Ulysse*, vert. uit het Latijn door Dick Volckertszoon Coornhert (1522-159). - Haerlem : Jan van Zuren, 1561, in octavo. (herdr 1593, 1598). OF: *D'eerste XII boecken / De tweede XII boecken Odyseea, dat is, de dolvingen van Ulysse*, beschreven int Griecx, door den poëet Homerum, vader ende fonteyne alder poëten, nu eerstmael wten Latijne in rijm verduytscht door Dirck Volckertszoon Coornhert (1522-1590). - Delft : Bruyn Harmansz Schinckel, 1606, in octavo; dl 2 Amsterdam : Hendrick Barentsz, 1609, in octavo.

³⁴ Johannes Sartorius (ca. 1500-ca. 1568), *Adagiorum chiliades tres, sive Sententiae proverbiales Graecae, Latinae, & Belgicae*, bewerkt door Cornelius Schrevelius. - Lvgd. Batav. : ex typ. Nicolaes Hercules, 1656, in octavo.

³⁵ Publius Terentius Afer (ca. 195-159/158 v. Chr.), *Comoediae sex*, bewerkt door Daniel Heinsius (1580-1655), geannoteerd door Thomas Farnaby (ca. 1575-1647). - Amstelodami : apud Johannes Janssonius, 1658, in duodecimo.

³⁶ S. Augustijn (= Aurelius Augustinus (354-430)), *De boecken der belijdenissen*, vert. uit het Latijn. - Emmerick : Jacob van Eckeren, 1603, in octavo (herdr. 1604, 1635).

³⁷ *D'eerste XII boecken / De tweede XII boecken Odyssea, dat is, de dolingen van Ulysse*, beschreven int Griecx, door den poët Homerum, vader ende fonteyne alder poëten, nu eerstmael wten Latijne in rijm verduytscht door Dirck Volckertszoon Coornhert (1522-1590). - Delft : Bruyn Harmansz Schinckel, 1606, in octavo; dl 2 Amsterdam : Hendrick Barentsz, 1609, in octavo.

³⁸ Polydorus Vergilius (ca. 1470-1555), *VVaerachtige beschryvinghe. Inhoudende wie de eerste autheuren ende vindens aller verscheyden consten, inventien, ende hantwercken zijn geweest*, vert. uit het Latijn door E.M.G.. - Amsterdam : Jan Evertsz Cloppenburgh, 1612, in octavo. Polydorus Vergilius was een Italiaans diplomaat en historicus die een groot deel van zijn leven in Engeland doorbracht.

³⁹ Leonardus Lessius (1554-1623), *Beraedt wat geloove ende religie men behoort t'aenueerden*, vert. uit het Latijn door Thomas Saily S.J. (1558-1623). - Antwerpen : Peeter van Tongeren en Gheleyn Janssens, 1610, in octavo.

⁴⁰ Homerus, *De eerste 12. boecken, vande Ilyadas*, vert. in Nederlands door Karel van Mander (1548-1606), kloeck schilder en dichter. - Haerlem : 1611, in octavo. *Ilias*, boek 1-12 vert. door Karel van Mander, boek 13-24 vert. door Jan Hendrik Glazemaker (1654). Daarna is besloten het werk van Van Mander over te doen om een volledige prozavertaling te hebben (boek 1-12, 1658).

⁴¹ [Matteo Bandello (1485-1561)], *Het eerste(-neghende) deel van de Tragedische ofte klaechlijke historien*. vert. uit de Franse vertaling van het Italiaans in het Nederlands door Isaac de Bert (e.a.), Utrecht : S. de Vries, titelpagina dl 2 en colofons dl 6-8, gedrukt bij L. de Roeck, 1650 (dl 2: 1649), in duodecimo.

⁴² Wel gevonden in: *Naam register of verzaaming van Nederduytsche boeken, die zedert de jaeren 1640 tot 1741 zyn uytgekomen [...]*. - Leiden : Johannes van Abkoude, boek- en kaartverkoper in de Kloksteeg, 1743, p. 206: Sterk (R.), *De stemme Johannes des Doopers*, in octavo.

⁴³ Nicolas Cleynaerts (Nicolai Cleinardi), *Institutiones lincuae. Graecae cum scholiis. et. prax P. Antesignani*. - Venetiis, in Aedib. Manutianis, 1570; Nicolas Clénard (1495-1542), *Institutiones linguae Graecae*, 2e herziene vermeerderde druk door Gerardus Johannes Vossius (1577-1649). - Lugduni Batavorum : ex off. Joannes Maire, 1632, in octavo (herdr. 1642, 1651, 1655, 1660, 1672).

⁴⁴ Rudolphus Snellius (1546-1613), *Commentarius in rhetoricam Audomari Talaei*. - Lugduni Batavorum : apud Joannes Maire, 1617, in octavo.

⁴⁵ Paracelsus (ca. 1493-1541), *Die peerle der chirurgijen, inhoudende den rechten gront ende waerachtighe const om alle versche wonden, oude seeren, verbrantheyt, beten van dullen honden, ende over ghelijcken fenijnighe dieren, als slangen padden, oft aderen [...] te ghenesen*. - [Antwerpen : Jan Roelants, 1553], in kwarto. Philippus Aureolus Theophrastus Bombastus von Hohenheim (geb Einsiedeln (Zwitserland) 1493/94-overl Salzburg 1541) beter bekend als Paracelsus, was een beroemd en controversieel arts en theoloog die zich bezich hield met alchemie en astrologie.

⁴⁶ Johannes Rivius (1500-1533), humanist, leraar, theoloog.

⁴⁷ Publius Vergilius Maro (70 v.Chr.-19 v.Chr.), *De twaelf boecken Aeneas, ghenamt int Latijn AEneidos*, beschreven door den gheleerden en vermaerden Poët Virgilius Maro, In Duytscher talen door Cornelis van Ghistele overghezet, plaisant ende weerdich om lesen. - Rotterdam : bij Jan van Waesbergh, 1599, in octavo. (herdr. 1609,

⁴⁸ Johan de Brune de Jonge (1616-1649), *lok en ernst: dat is; Allerlei deftige hofredenen, quinckslagen, boerteryen, raadsels, spreuken, vragen, antwoorden, gelikenissen; en al wat dien gelijkvormigh met de naam van Apophtegmatata verstaan wort*, dl 1. - Amsterdam : Jacob Aertsz Colom, 1644, in octavo; Aemsteldam : bij Jacob Lescaille, 1644, in kwarto.

⁴⁹ Francisco Gómez de Quevedo y Villegas (1580-1645), *Spaensche dromen; oft seven wonderlijcke ghesichten*, vert. in het Nederlands door Haring van Harinxma (1605-1669). - Leeuwarden : voor Jan Jansen de Fries, 1641, in duodecimo.

⁵⁰ Francisco Gómez de Quevedo y Villegas (1580-1645), *De holbollige Bvskon*, vert. uit het Spaans door D.V.R.. - Amsterdam : voor Evert Cloppenburgh, 1642, in duodecimo.

⁵¹ Hero van Schingen (c. 1570-), *Corpus juris, ofte Kort begryp van alle titulen van de 50. boecken Digestorum Justiniani*, verbeterde vermeerderde uitgave door Jacob Spoors (werkz. 1638-1658). - Delft : Jan Pieters Waelpot, 1658, in duodecimo.

⁵² François Laboullaye-le-Gouz (1623-1669), *De reyse en optekeningh van den heer Boulaye le Gouz [...]. In welke beschreven worden de religien, regeringen, en gelegentheden [...] van Italien [...] en andere plaetsen*, vert. uit het Frans. - Amsterdam : Jacob Benjamin, 1660, in kwarto.

⁵³ Antoine du Verdier (1544-1600), *Het tweede deel Petri Messiae, dat is Verscheiden Lessen (van) Antonie du Verdier, Heere van Vauprivis, vervolgende die van Pieter Messias*. Overgeset uyt de Fransche in onse Nederd. Tale door I.L.B. - Tot Delft by Adriaen Gerritsz, boeckverc. woonende aen de Coornmart, anno 1613 (herdr. Amsterdam 1629). Zijn boek verscheen te Lyon, 1577, als vervolg op 'De verscheyden lessen Petri Messiae, Edelman van Sivilien', vert. in het Nederlands. - Antwerpen 1588, Amsterdam 1617.

⁵⁴ [Matteo Bandello (1485-1561)], *Het eerste(-neghende) deel van de Tragedische ofte klaechlijke historien*. vert. uit de Franse vertaling van het Italiaans in het Nederlands door Isaac de Bert (e.a.). - Utrecht : S. de Vries, titelpagina dl 2 en colofons dl 6-8, gedrukt bij L. de Roeck, 1650 (dl 2: 1649), in duodecimo.

⁵⁵ Martinus Martinius (Martinus Martini (1614-1661), *Historie van den Tartarschen oorloch*, vert. uit het Latijn door G.L.S.. - Delft : Jacob Pool, 1654, in duodecimo.

⁵⁶ Jacob de Lange (17e eeuw), *Demonomanie, of Der Mooren wonderheden: zijnde een verhael, of voiage, nae het Moorse Koninckrijk van Guinea, als mede van haar Fitites, of de Magie, 't welck is Tovery; handelende van hare tovenaeren, en ghemeensaemheydt met de Duyvelen, en haer weehvaeren met dien. Alles door Jacob de Lange, Amsterdammer, selver beseylt en bevaren, Coloquies wijse uytgebeelt. Hier achter is by-ghevoeght de Toetsteen van de Poëzy, handelende van de natuur en eygenschap der selve door den auther, het eerste deel beschreven*. - Amsterdam : Bartholomeus Schouwers, boeck-verkoper, op de hoeck van de Gasthuys-steeg, besijden 't Stat-huys, 1658, in duodecimo.

⁵⁷ Philippe de Comynes sieur d'Argenton (ca. 1447-1511), *Historien van Philips de Commines [...]. Over de voornaemste daden en handelighen van Lodewijk de XI, en Karel de VIII [...] koningen van Vranckrijck*, vert. uit het Frans. - Haerlem : gedrukt bij Thomas Jaspersz Fonteyn en Hendrick van Marcken, 1646, in duodecimo. (Geschiedenis Frankrijk)

⁵⁸ Johannes Janssonius (1588-1664), *Nieuwen Atlas*, 3 dln, Amsterdam : Johannes Janssonius, 1645, in folio. OF: Gerard Mercator (1512-1594), *Nieuwen atlas ofte Weereldt-beschrijvinghe*, dl. 3, Amstelodami : apud Johannes Janssonius, 1647, in folio.

Annius Reenstra (Rhiestra) bestuursfuncties in het stadsbestuur Harlingen: 1651-1653 vroedsman; 1654 gezworen gemeensman; 1654 vroedsman; 1655-1656 gezworen gemeensman; 1656-1660 (overleden) vroedsman.

TRANSCRIPTIE BOEDELINVENTARIS

Tresoar, Toegang 13-16, Nedergerecht Harlingen, Inventarisatieboeken, Invnr 204, fol 395r-411; scans 204_00388-204_00463; Vervolg op invnr 204, fol 463r-466 ; scans 204_00459-204_00463.

(fol 395r) Inventarisatie ende beschrijvinge gedaan, ten overstaan van de praesiderende burgermeester Adam Jansen Giphon, geadsocioert met Dre Dominico Wringer secretaris, in 't sterffhuijs van wilen Annus Reenstra in leven secretaris van de Vijff deelen zoo buiten, als binnendijks dijkagie, ende mede vroedschap dezer stede, van alle de goederen, actie, ende crediten aldaar bevonden; ten verzoeke van de burgermeester Jan Knijff als geauthoriseerde tutor ende curator over Pier Rheen nagelaten weeskind van wilen Harmannus Rheen, ende sr Jelmer Schellinger man ende vooghd van Maria Reen, in dier qualiteit erffgenamen van gedachte overleden secretaris Rheenstra, ende zulcx op 't aangeven van Trijntie Lucas dienstmaagt in 't sterffhuis, ende also 't zelve frequenteert hebbende, na dat zij de belofte van getrouwe aangevinge in handen van welgemelte commissaris hadde gepresteert. Ende is vervolgens dan geprocedeert so volcht, in Harlingen den 7e November 1660 voor noen.

In de voorkamer

(fol 395v) Een eeken kaske ontzegelt zijnde: is daarin bevonden soo volcht:

Contante gelden:

Gout:

2 golden Elizabeths stukken waar van in d'eene een golden rinkje is,

1 gouden ducaton f 15-00-00

3 rozenobels a 11-00-00, f 33-00-00

[marge: van deese rozenobels bij yder van de erffgenamen een naa sich genoomen]

4 pistoletten a 9-00-00, f 36-00-00

1 gouden Leeuw

[marge: deese gouden Leeuw is Pier Reen te deel gevallen tegens een gelijkken die onder Sr Schellinger was berustende]

Silver specie:

53 1/2 a 3-003-00, f 168-10-08

19 a 2-10-00, f 47-10-00

2 a 1-08-00, f 2-16-00

4 valveerde rijxdalers a 2-10-00, f 10-00-00

1 dubbelde karolus gulden, f 2-00-00

aan schellinghen f 12-00-00

pajement f 2-18-08

(fol 396r) enige vreemde stukjes gelt weerdich te zamen f 0-18-00

1 dubbelde valueerde rijxdaler

1 gemaakte stuk silver getekent op d'eene zijde met de Trouw, en aan de ander zijde De Bruloft tot Cana in Galilea

1 vergulden silver rijxdaler

[marge: deese drie percelen behooren Pierke Reen alleen toe]

een gouden ring waarop in de steen gesneden een soldaat

[marge: deese ringh is Maijke Reen te deel gevallen]

2 gouden Turkois ringen, t een klein lid rinkje.

[marge: deese eene Turkos ringh is Pier Reen te deel gevallen, ende het klein lid ringkje quam hem selffe toe, was hem van sijn suster voor deesen tot St. Niclaas gegeven]

een zilveren cop

een zilveren zoutvat

silveren beslach van een bril

[marge: dese percelen sijn bij boelgoed vercocht]

vijff zilveren lepels met apostelties vergult en gedraide stallen [= stelen]

[marge: dese vijff lepels sijn sijn Pierke Reen te deel gevallen]

een dito het aposteltie daaraff

[marge: ut supra]

(fol 396v) Noch drie zilveren lepels d' een met een vierkante stal, en d' ander met ronde stallen

[marge: Pier Reen te deel gevallen als de voorige]

Int voorschreven caske:

Noch bevonden aan gelt:

een goude Italiaanse pistolet f 17-00-00

aan zilvergelt f 4-03-00

een valueerde rixdaler f 2-10-00

1 rijxoort f 0-12-08

Na noen:

Int gemelte kaske mede bevonden enige coopbrieven ende obligatie, die hier na in ordre specifice opgesteld zullen worden

Bedden en bedsclederen inde voorcamer
twee bedden met twe peulen
drie oorkussens

(fol 397r) Op de bedden:
2 peuldoeken om de peulen
3 slopen om d' oorkussens
2 lakens, 1 witlingh
2 blauwlakens bedspreden
1 paar blaau lakens gardijnen, met een rabat
1 blaauw lakens rabat
een blaauw lakens schoorsteens cleet
5 bondt streepte cleedtjes voor de glazen
3 groen fluwielen stoelkussen
een tinnen schrijff tuichie [= tuig]
een deghen, een zandloper

Holtwerk:
6 roode Spaanze stoelen
3 vrouwen trijper Spaans stoelen
3 mat stoelen

(fol 397v) 4 cleine schilderijen
2 prenten
een spiegel
1 mantelstok
1 secreet confer
een vuiren tafel, daarover een rood leren spreedt

Porcelain:
11 butterschuttels
5 pasteleinen koppen
1 flesse met agorkes [= augurkjes]
1 fles met dragon eek [= dragon azijn]
1 fles met lamoenen [= limoenen]

Een geschilderde vuren cas, daarinne bevonden soo volcht:

(fol 397r) een silveren mengelen
6 slaaplakens
3 peuldoeken
11 manshembden
4 slopen
9 tafellakens

2 hand-doeken
24 zervetten
18 mans mutzen soo bonte, als witte
drie paruken [= pruiken] met een blaau papier doos
10 paar linnen sokken
3 paar breiden zokken
een witte scheerbak daarbij drie scheermessen, 1 scheer en vordere tuichie [= tuig] tot scheren behorende
ontrent anderhalff ellen groffgrien
20 mansbeffen

(fol 397v) een reissak
1 blikken beff kaske

Vordere kledinge tot wijlen secretaris Reenstra lijff behoort hebbende:

een graauw lakens innocent
1 graauw lakens, en een groff greinen mantel
twee graau lakens rokjes
een coleurd groff greinen wambais [= wambuis]
een coleurd lakens broek
4 paar breiden hozen
1 hoed
1 paar leren handschoen
Int voorhuis:
een grootte kaart van Brazijl [= Brazilië]
(<https://museumfleHITE.nl/tentoonstellingen/24373209/mapping-brasil-nederlanders-naar-brazilie-in-de-17de-eeuw>)

(fol 398r) 4 prenten
2 schilderijen
een uirwerkje

Den 19 november 1660

Op de cleinste opkamer:
een bed met een peul
3 oorkussens, ende 3 slopen daarover
1 groen gevoerde deken met een witte zijden deken
2 bedlakens
1 peuldoek
1 rood rabat
1 rood schoorsteens cleedt
1 Spaanse stoel
1 eken pers
1 roode tafel

(fol 398v) 3 albasterde bortjes
vier cleine schildere bortjes, 1 butter varndel
1 houten emmerke
3 Oostindise butterschuttels

2 Oostindische clapmutsen
1 foederfles
1 paar nieuwe schoenen
1 parthije hout op de solder
Smerigh linnen:
4 doppies handdoeken
6 zervetten
1 tafellaken
4 neusdoeken

(fol 399r) Op 't tweede opkamerke:

1 pak swart donkker groff greinen cleren
1 rood voerde hembdtrok met zilver knopen, en een onderbroek
1 roodbont onderpak, de hembtrok met zilver knopen
enige olde lappen van oude kleren
1 paar oude onderhozen
3 Spaanse dekens
4 bedlakens
4 neusdoeken
2 mans mutzen
1 dassie
1 beff
1 paar sokken
1 nij lapke bondt goet
1 rood leren brieff zak
1 oude draaghband

(fol 399v) 2 oude schilderijen

1 nieuw leren draagbandt
1 Spaanse stoel
1 salff doosje

Boeken:

in folio:

1. Een olde bijbel
2. Cosmographia universalis Munsteri
3. Historien Sleidani
4. Titij Lijvij Roomze historien
5. Vojagie van Jan Huigen van Lijnschoten na Indien
6. een boek in clein foliant, in hoogduits beschreven genaamt Das anther theil des alten Testaments
7. Institutiones imperiales Latini
8. E. Herkmans Zeevaarts Loff ses boeken
9. Udalrici Zasiij Institutionum de actionibu enarratio

(fol 400r) In quarto:

10. 3 boeken van Amadis van Gaule
11. Epithetorum Joannis Ravisij

12. Bijbels Tresoor door Christoffel van Zichem
13. Praxeos civilis merulae
14. Decisien Sande neerduijts
15. Bijbel in klein quarto
16. Plinij van de gedierten [= Plinius Van de dieren]
17. Catholike sermoon predikation
18. Christelijke waarsegger door P. Joannis Davids
19. Willem Litgouws 19 jarige landreize door Europa, Asia en Afrika.
20. Sermones dromis etc. Statuten ende Ordonnantien van Frieslandt
21. Chyrurgia van mr. Scheelhans
22. Europische Mercurius

(fol 400v)

23. Kerkwijenge Acronij
24. 19 slechte platte boekjes in papieren omslag gebonden

In octavo:

25. Koninklijkke Treurtoneel
26. d' Onvergelijkkelijke Arinae
27. Toneel der wereldse veranderingen
28. Ars notariatus Neerduijts
29. 2 Griekse en Latijnse Dictionariums
30. Prosodia H. Smetij
31. Dicitonarium tetraglotton
32. Nieuw Testament in Latijn en Grieks
33. C. Plinij Secundae naturalis
34. Metamorphosis Ovidij Duijts

(fol 401r)

35. Opera publ. Virgilij
36. Coloquia Erasmi Roterodami
37. Het leven en de dood van O. Cromwel
38. Tractaat Civiel van B. van Zutphen
39. Petri Baards Deugdenspoo
40. De dolingh van Ulijsses door Homeer [= Homerus] in prose
41. Adagiorum Chijliades tres per Joan. Sertorium
42. Parnassus poëticus per Joan. Bucleri
43. Comediae Terentij
44. Boeken der belijdenissen van S. Augustijn
45. 24 boeken van de doling Ulysses op rijm
46. Waarachtige Beschrijvinge polidori Virgilij
47. Beraad van 't Gelooff Thomas Sailij

(fol 401v)

48. Caarl Vermanders eerste twaleff boeken Homeri
49. 8e deel der Tragedische Historien

50. De stemme Johannes des Doopers door Johan Fergerson
51. Instiutionis gracae Cleinardi,
52. noch een dito
53. Rodolphi Snellij commentarij
54. 1 pzalmbboek op noten
55. Paracelsi Chyryrgiae (minor)
56. Johannes Rivij athendroiensis de Rhetoricae etc.
57. De 12 boeken van Aneides
58. Jok en Ernst [Jan de Brune de jonge (1616-1649)]
59. Ordonnantie van Frieslant
60. Dictierae proverbialia etc.

(fol 402r)

61. Spaanze dromen [Francisco Gómez de Quevedo y Villegas (1580-1645)]
62. De holbollige Buskon [Francisco Gómez de Quevedo y Villegas (1580-1645)]
63. Cort begrijp H. a Schingen
64. noch 28 boeken van weinich importantie

17 boek schrijffpapier

een goudwicht

een vuiren tafel, daerover een rood leren spread

1 oude scheer

1 slijpsteentje

een stuck hardtshoorn

een bienen tontje daarin een compassie [= een benen tonnetje daarin een kompasje]

In de keuken:

2 schildere bortjes

(fol 402v) 1 spiegel met een zwarte lijst

een grote ende een cleine marmerde tafel

drie slegte stoelen

een geschilderde kas daarin:

een broodbak en 1 keesback

2 cleine doosies

1 peperdoosje

1 stenen zoutvat

Silverwerk:

een zilver mostertschutteltje

1 grote zilveren lepels met ronde stallen

1 clein silver mosterd lepeltje

Een houten rak, daerop:

een dozijn tinnen tafelforden

2 tinnen schuttels

1 tin com

(fol 403r) 2 groote witte stenen pannen

zeven witte schalen
5 witte butterschuttels voor de schoorsteen
2 blikken braadpannen
1 braadspit met braadpen
2 ijseren lepeltjes
1 hakmes
1 forkjen
2 blikken trompen
1 rooster
1 tinnen lamp
1 ijseren kandelaer
1 houten kandelerke
een snuijter
1 ijseren lepel
1 keerslaadt

(fol 403v) 1 iseren schuimspaan
1 geschilderd swevel prik laadtie
2 bonte cleedtjes voor de glazen
een ijseren roede
2 Oost Indise copkes
1 wit olicantje, 1 wit zerop cantie
1 wit pintie
een graauw eek kantie
een tinnen butterkop
1 strijkijzer

Int portaal:
2 lanteernen
2 mangelstokken met een mangelbordt

(fol 404r) 1 lange stoffer
2 roode bakken
1 slijpbordt
1 koekrijver
1 groot mangelstok

Noch in de keuken:
1 scherm
1 tange, 1 asschop
1 heugel
1 treeft
1 iseren ketting en hangijser

Boeken:

65.   Reise van de heer Boulaije le Gouz in quarto

(fol 404v)
Octavo en 10o:

66. Verscheiden lessen Petri Messiae
67. 2 deelen van de Tragedise Historien
68. Historie van de Tartarschen oorlog M. Martinij
69. Der Mooren wonderheden
70. Philips de Commines Historien
71. Nieuwen Atlas

In de loods:

een gootling

1 bak aker

1 iseren pot

1 klein akertje aan de puth

1 tinnen waterpot met een spij pottje

(fol 405r) 1 schuttelwaters bak

1 turffkorff

1 oud schabetlie

1 luijwagen, 1 zeepvattie en 1 schuurvattje

ontrent 2 1/2 schouw turf op de solder

Den 1 December 1660:

Goederen het sterffhuijs concernerende, berustende ten huijse van sr Schellinger:

Silverwerk:

Een groote zilveren craedens

1 zilveren tafelbort

1 zilveren mostertpot

1 dito zoutvat

een beker

twee schalen

(fol 405v) tien groote lepels met een mostert lepeltie

een klein credens

een klein mostert schtoteltje

een brandewijns schaaltje

een dito croesje

noch 12 lood zilver

Porcelijn:

6 halve lampetten

5 dubbelde butterschuttels

2 flessen

14 coppen

6 enkelde bidderschotels

4 clapmutzen

2 mostert zaucierkes

(fol 406r) Slecht steenwerk:

12 Straatze schalen

1 dito schotel

1 Straats kannetje met een zilveren lid
4 slechte kannen

Linnen en Bedgoet:

2 bedden
7 dekens 13 oorkussens
2 peulen
19 hemden
42 zervetten
27 slopen
7 peuldoeken
32 lakens
10 tafellakens

(fol 406v) Tinwerk:

2 gemene schuttels
2 heel grote schotels, doch 't fatzoen comt Schellinger
24 tafelborden
2 waterpotten
een tinnen inktkoker

Schilderijen:

Een groot stilleven off fanitas [= Vanitas]
een harder met een harderin [= een herder met een herderin]
2 schooltjes
1 grote en 2 kleinen strandjes
1 maaltijt met naakten
een oud vrouwen conterfeitzel
1 stukkie van Trojen
een grote Swaan

(fol 407r) twe conterfeitsels van der erffgenamen vader en moeder

Salomons affval
Een Sussana sonder list
Een spiegel met een brede list
een dito met een smalle lijst

Dagelijks cleren:

4 rokjes
4 paar zajetten hozen
2 paar zijden hozen
3 mantels
1 graauw lakens broek

Gardijnen en schoorsteenleden:

2 oude blaauwe schoorsteenleden

(fol 407v) 2 cleine slechte gardijntjes

2 groen zaien gardijnen, een dito rabat
2 roodbeeld zaijen gardijnen

een groen lakens bedspreed en schoorsteenkleedt
een blaauw lakens gardijn voor de glazen in de keuken
2 blaauw zajen gardijne
een groen zajen voor de glazen in de binnencamer
een klein groen zajen int voorkamerke
een dito in de keuken
een orange velt teiken [= vaandel] met zilver kant

Izer en koperwerk:

2 heerd isers
1 ijseren plaat

(fol 408r) een koperen uithangbordt
een strijkijzer
een ijzeren snuiter
een klein wafelkoeks izer
2 roosters
1 tanghe
1 ijseren heugel
een dito ellen
1 hangijser met een treeft
2 ijseren potten
een koperen braadpot met 3 voeten
een koperen melkpot met 4 voeten
een klein koperen pottie
1 iseren kandelaer met 2 pijpen
een koperen vijzel met een iseren stamper

(fol 408v) een ijseren zelff wender
een braadspit met een iseren priem

Vorder huisraden:

1 eeken kas uit de binnencamer
een eken tafel
1 slechte tafel
6 slechte groene stoelen
1 vurenhouten eten kas
1 ronde vurenhouten tafel
1 eken kannebordt
1 eken mantelstok
1 geschilderde mannestoel
een vurenhouten broodbakkie
2 wask tobben met een schammel

(fol 409r) een clavecimbal
1 glazen fles, en twee houten schalen
4 slechte stoelkussens
4 blaaden van stoelkussens
1 houten inktkoker met een wiegh
een turfs korff

een schotelbank
een schotel waksers trogh
1 klein lessenaartje
een spinwiel
een rager met een stok
een meelvattie en een oud spijkerlaadt
een cleerschuyer
een bardizaantje [= kleine hellebaard]
een voetschabeltje

(fol 409v) een voet van een oude kas
een eken slaapbank
een eeken buffet
1 eeken cantoir
een grote eeken cas

Goudt gemund en ongemund:

Een gouden leeuw, twee stukjes goud yder ontrent 5 1/2 gls waardigh, noch vijff kleine stukkjes goud ongeveerlijks waerdig 15 a 16 gls.
Een gouden signet met roode agaatsteen daarin gesneeden A. Reenstra wapen.
noch een gouden signet met een agaatsteen daarin een wapen gesneden en geamaljeert

Enige stukken silvergeld toebehoorende Pier Reen; so volgen:

een rijxdaler aan d' eene kant gemunt met Coninck Carolus van Sweden, en aan de andere kant met Hebreuse letteren.

1/4 part van een Prinse daaler, een oude rijxoord geslagen 1549.

een Franse cleine quart d' escu.

een oude rijxoord met een wildeman gemunt 1572.

twee onbekende stukjes vargel. munt ontrent waardigh 6 a 8 stuivers.

Noch een oud onbekend stukkje waardich 5 str.

een klein stukje waardich ontrent 3 stuivers gemunt 1529.

noch twee cleine stukjes het eene met letters, en ander met een croontie boven een M.

twee oude dubbelde stuivers: noch 2 oude stuivers.

Ende noch een slegt goudt met een gat op d' eene kandt uitgebeeld St Stephanis

(fol 410r) Inschulden ten profijt van 't sterfhuis:

Wybe Eelkes is schuldich volgens reversaal voor de twee laaste termijnen van sijn gecofte landen op mej 1661 en 1662 resp. verschenen vijftien honderd vier cargls tien strs acht penningen f 1504-10-08.

De schrijver Harmen Greetinga is schuldich, volgens reversaal van zijne gecofte huisinge als reste van het 2e termijn f 213-06-08 ende voor het laaste termijn Ao 1661 op Meij verschenen f 1213-06-08 ende als te samen veertien hondert ses ende twintgh cargls dertien strs f 1426-13-00

d Ontvanger Hannema heeft onder hem dat op een affrekeningte te goede was seven ende twintich cargls f 27-00-00

Noch een ordonnantie tot lste van de selve holdende ter somma van vijff en twintig gl f 25-00-00

(fol 410v) Albert Floris is schuldich voor een jaar landhuir den 1 November 1660 verscheenen drie hondert ses ende dertich cargls seven strs f 336-07-00

Claas Gerrits voor landhuis van twee pondematen landts negentien cargls twaalff strs f 19-12-00

Jacob Hollander is schuldich volgens reekeningen vijff ende sestigh cargls f 65-00-00

Aan t Landschap te goede dat Claix(?) betalen sal wegen expensen ende tractament van 's Lands werken een honderd ses ende twintig cargls f 126-00-00

Aan caamer huiren staat te goede ontrent vijff en twintigh cargls f 25-00-00

Aan grondpacht negen gl twee strs f 9-02-00

(fol 411r) Geertje Tiepkes weduwe ende erffgenamen sijn schuldich voor pannen en estrikken etc. volgens reekenboek seven en dartich cargls seventien strs f 37-17-00

Obligatien die alle voor onwis gehalten werden:

Een obligatie dat den 6e junij 1634 met cessie van den 16e martij 1645 op enen Douwe Douwes kaagschipper en Maijke Bremis echteluiden holdende, ter somme van vijftich goltguls capitaal met A quoteert.

Een obligatie van den 28 Januari 1645 en registreert den selven dato, ten laste van enen Rein Reins schuitemaarder cum uxore, continerende twee honderd vijff en seventich gls 10 strs hooftschuld, met B quoteert.

Een obligatie op Douwe Sijnkes cum uxore gedateert den 2 Januari 1646 als reste tot drie honderd cargls sorte met C quoteert.

Ende noch een obligatie op Jrrjen Caspers t Amsterdam holdende, in dat den 29 October 1653 ter somma van een hondert cargls hooftschuld, quoteert met D.

(fol 411v) Vaste Goederen:

De huisinge daaruit de Secretaris Reenstra is versturven, mette hovinge daarachter, staande ende gelegen aan den Noordkand van de Soutsloot.

Een huis cum annexis staande aan de Noordkand van d'Oude Haven hebbende Heiltje Pieters ten Oosten ende Harmen Greetinga ten Westen.

Een schuier ofte peerdestall staande in de Carremansstraat hebbende de hovinge vooren gemeld ten Oosten, de voorschreven straat ten Noorden.

Een camer op de Liemendijk

Vide folio 463

(Vervolg op fol 463v) (scan 204_00459) Vervolgh van Annius Rheenstra Inventaris:

[marge: Siet voorwaarts folio 411 verso]

Een clein hoffke off tuintje bij Yde Auckes in huur gebruikt werdende, staande ende geleegeen aan de Noord Sijde van de [niet ingevuld] hebbende Jacob Aarts ten westen.

Twee camers staande aan de stadsvesten.

Twee camers staande Oosten van de hopman Kijlls hovinghe.

Noch een camer staande achter de Groote Kerk, aan de vesten.

Noch een caamer staande aan de noordkandt van de Droogstraat bij Willem pottebakkers werk.

Dardehalve goltguldens aan Grondpachten.

(fol 463v) De huisinge, schuire, ende hovinge mette saate ende landen daaronder behoorende, staande ende gelegen in den dorpe Wynnaam, groot ontrent drie ende twintich pondemaaten.

Schulden ende lasten van 't sterffhuis:

Jacob Tiebbs Popta erffgenamen comt per obligatie ende registratie drie duisend acht honderd vijftich cargls capitaal met ontrent drie jaaren intres f 3850-00-00

(fol 464r) Pyter Huiberts als cessie hebbende van Sytske Yedes comt volgens reversaal noch voor twee termijnen van seven pondematen greidlandt tot Wijnaem capitaal vijff honder vijff en vijftich carlgs achtien strs met intressen sedert Maij 1658 verschenen f 555-18-00

De selve in sijn eigen naame comt volgens obligatie ende registratie captiaal vijff hondert carlgs met de intressen seder Maij 1658 f 500-00-00

Isaak Adius erffgenamen comt per obligatie vier hondert carlgs capitaal mette intres ssert october 1658 verschenen f 400-00-00

Pyter Dirks Hollanders erffgenamen comt als reste vermogens obligatie een hondert dartich carlgs hooftschuld mette intres sints maije 1658 vervallen f 130-00-00.

(fol 464v) De rentemeester Schelto Fontein comt volgens obligatie twee hondert carlgs capitaal met d intress mej 1658 f 200-00-00

D' Ontfanger Lolle Pyters tot Franeker comt vermogens handschrift ende liquidatie met hem gemaakt een honderd een ende sestig carlgs f 161-00-00

Hoite Pyters coopman tot Amsterdam comt door obligatie twaalff hondert vijff en seventich carlgs hoofdschuld met d intres sedert Ao 1659 vervallen f 1275-00-00

Johan Wittert in sijn eigen naame comt per obligatie twee hondert carlgs capitaal met de intres sints Ao 1659 f 200-00-00

De heer Bijenkorff in qualiteit (fol 465r) als hoofd diaken ten profijte van de kerke armen, als cessie hebbende van Pyttje Ymes erffgenamen comt per obligatie en cessie capitaal een honder vijftich carlgs f 150-00-00 mette intressen seder 18 februari 1657 verschenen.

D' Ontvanger Taake Lauta erffgenaam comt per obligatie drie hondert carlgs hooftschuld f 300-00-00 met d' intres sint Ao 1657 verschenen

Hette Gerkes Reen comt per obligatie twee hondert vijff ende twintich carlgs captiaal f 225-00-00

met d intressen seder Maij 1660.

De burgemeester de Gavere weduwe comt volgens obligatie een honderd vijftich carlgs hooftschuld mette intressen seder Ao [niet ingevuld] f 150-00-00.

(fol 465v) Tettje Jacobs Forssenburgh [= dochter van Jacob Lous, mr steenhouwer, stadsmetselaar, tekenaar van de plattegrond van Harlingen 1614!] comt volgens obligatie een duisendt carlgs hooftschuld f 1000-00-00 met d' intres sedert mej 1660.

Nanne Hiddes Greetinga coomt door obligatie vier hondert gls capitaal f 400-00-00 met d'intres sedert Ao 1659.

De heer Assuerus van Viersen comt volgens obligatie twee hondert gls sorte f 200-00-00 mette Intres sedert Ao [niet ingevuld]

d' Ontfanger Hindema comt vermogens obligatie twee hondert gls capitaal met d'Intres sints Ao f 200-00-00.

(ongenummerd: fol 465A recto) Vordere schulden:

D' erfgenamen van Stapert praetenderen haar te competeren volgens drie olde obligatien captiaal f [niet ingevuld] end van Intressen

Van gelijkken praetenderen de creditueren van Gerrit Reiners haar te competeren een somma van [niet ingevuld]

[marge: over deese beide saaken wort voor den Hove geprocedeert dus hier voor memorie]

Hendrik Jacobs Hollander comt van geleverd hout f 148-16-12

Feddrik Sipkes lakencoper voor geleverde winckelwaaren f 59-01-12

Philips gardenier voor arbeidsloon in 't hoff f 12-00-00

Frans Jacobs d' Adam voor gemaalde steentjes f 7-04-00

Mr Sibren Sibrens pompmaaker comt volgens pensie voor gooten en lood etc f 25-09-00

(ongenummerd: fol 465A verso) Agge Gijses erffgenamen comt voor 1000 achtkantie estrik per specificatie f 50-00-00

Dr Swalve [= med. dr. Bernhardus Swalve] voor visiten f 12-00-00

Jacob Zeilsma voor medicinen f 18-05-00

Hans Hendriks van schoorsteengelt f 6-15-00

De burgemeester Adama voor geleverde spijkers volgens specificatie f 7-09-00

Jan Johannes Hannema voor steen luit specificatie f 73-19-00

Jan van Swolle comt voor geleverde wijn en bier, soo bij 't leven van de secretaris, als in sijn siekte en in 't sterfhuis f [niet ingevuld]

Nanne Hiddes uit geleverde oirsaak f [niet ingevuld]

(fol 466r) Sikke Lubberts voor 1/2 oxhooffd Franse wijn op de begraffenis geconsumeert f 33-15-00

Jacob Aarts pannebakker comt luit specificatie voor geleverde pannen en estrikken f 115-02-04

praetendeert voor wanlevering van kleij tot het pan, ende estrikwerk voor twee jaare f [niet ingevuld]

Eme Ipes brouwer voor geleverd bier volgens specificatie f 14-10-00

Claas Willes burger comt voor geleverde kalk per specificatie f 43-02-00

Geertje Tiepkes brouwsters erffgenamen comt van geleverde bieren volgens specificatie [niet ingevuld].

(Jeanine Otten, laatste wijziging 08-10-2019)